

Schöneveld, zelf aanpakken zonder kapsones

De eerste woningen in de wijk Schöneveld zijn gebouwd begin jaren '50. Die maakte onderdeel uit van de naoorlogse behoefte aan meer woningen voor gezinnen. Doetinchem was een industriestad geworden. Als een gordel om de stad verrezen wijken. Schöneveld is daarmee een rustige naoorlogse wijk dichtbij het centrum van Doetinchem.

Wijk tussen de lintbebouwing

De keuze werd gemaakt om achter de bebouwing langs de uitvalswegen de woonwijken te bouwen. Voor Schöneveld betreft het de lintbebouwing van de Holterweg en de Varsseveldseweg. Bij de planning van de wijk was de Zuivelweg als een randweg voorzien. Die functie heeft het niet gekregen. De voormalige spoorlijn naar Ruurlo, nu fietspad, is een harde scheiding tussen stad en buitengebied. Een deel van de Van Limburg Stirumlaan is aangelegd op een landweg langs de kwekerij (nu het tuincentrum).

In de jaren '70 zijn de woningen aan de Schimmelpennincklaan e.o. gebouwd, medio jaren '80 de woningen aan de Willem Dreeslaan en in 1997 de inbreiding van het Den Uylplein. De gemiddelde WOZ-waarde van de Schöneveldse woningen is lager dan gemiddeld in de gemeente Doetinchem (179.000 euro, tegen 194.000).

Noord en Zuid

Schöneveld kent sinds de oplevering een onderscheid in een noordelijk en een zuidelijk deel, gescheiden door de Van Hogendorpstraat. In de wijk wonen 2580 inwoners, 1055 in het zuidelijke en 1525 in het noordelijke deel. In het zuidelijke deel staan koopwoningen, in het noordelijke deel voornamelijk huurwoningen. De wijk is vergrijsd. Er wonen veel 65+ers. Belangrijk aandeel daarin heeft woonzorgcentrum Schavenweide. Dat vertaalt zich ook in veel eenpersoonshuishoudens en alleenstaande ouderen. Schöneveld Noord heeft een groter aandeel jongeren tot 15 jaar.

Het noordelijk deel heeft voorafgaand aan de grondige renovatie van de wijk Oosseld vanaf 2006 in korte tijd een relatief grote toestroom uit die wijk gekend. Sommige Schönevelders hebben dat als onrustig ervaren omdat de nieuwe inwoners een andere omgangscultuur meebrachten. Een deel van de instroom is terugverhuisd naar het vernieuwde Oosseld, sommigen zijn in Schöneveld blijven wonen. Ze hebben zich aangepast aan de mores van hun nieuwe wijk. Een klein aantal is verder verhuisd.

Ingetogen

De wijk wordt getypeerd als een rustige woonwijk. De stedenbouwkundige vormgeving van de wijk zal daar mee te maken hebben. De woonstraten zijn langgerekt en door de verspringende rooilijnen bieden ze een introvert karakter. Het rustige gevoel wordt versterkt doordat de doorgaande route om de wijk heen ligt.

De woningen (zowel in noord als zuid) zijn sober en ingetogen. Aan de gevels is nauwelijks bijzondere versiering aangebracht. Het groene karakter moet worden gecreëerd door de beplanting in de voor- en achtertuinen. Als bewoners daar geen invulling aan geven krijgt een straat een sober uiterlijk.

De achtertuinen in het noordelijk deel hebben een ruime maat. De tuinschuurtjes staan halverwege achtertuinen. Waarschijnlijk was de oorspronkelijk bedoeling om een gezamenlijke binnentuin aan te leggen. Die is vanaf het begin toegevoegd aan woningen.

Niet op de voorgrond

“Mensen in deze wijk lopen niet graag voorop. Maar als er iets wordt georganiseerd wil iedereen wel meedoen: ‘bel me maar als er iets moet gebeuren.’ Niet in de spotlights maar wel de handen uit de mouwen steken.”

Het introverte karakter van de bouw past bij de inwoners. Het enthousiasme om mee te doen met activiteiten is groot, maar het voortouw nemen ligt de bewoner van Schöneveld niet: “Mensen in deze wijk lopen niet graag voorop. Maar als er iets wordt georganiseerd wil iedereen wel meedoen. Niet organiseren, geen verplichting, ook niet in de spotlights maar wel de handen uit de mouwen steken. “ik wil niet in de organisatie, bel me maar.”

De speeltuinvereniging is een exemplarisch voorbeeld. Er zijn vooral veel mensen die hand- en spandiensten verrichten, waardoor de speeltuin een kwalitatief hoogwaardige plek is voor kinderen uit de wijk en een verre omtrek.

Handen uit de mouwen!

Tot een aantal jaren geleden was de houding van veel mensen in de wijk gemakkelijk: als zich een probleem voordeed werd een appèl gedaan op de gemeente of een andere instantie. De laatste jaren is die houding actiever geworden. Bewoners maken eerder gebruik van hun eigen kennis en kwaliteiten. Het aantal meldingen bij de politie is bijvoorbeeld flink lager dan 10 jaar geleden.

Vanaf de jaren '90 zijn de woningen in de drie flats aan de Van Hogendorpstraat verkocht. Dat leidde in een paar jaar tot een opwaardering van dit deel van de wijk. De aandacht voor de eigen leefomgeving werd groter. Voor de gehele wijk is de waardering van de leefomgeving hoog. De beleving in het noordelijk deel van de wijk is met een totaal van 7,1 overigens minder dan in het zuidelijke deel met een totaal van 8,0. Verkeer levert voor beide delen van de wijk de meeste overlast op.

Wijk van ontmoeting

“Schöneveld is nog steeds een kinderrijke buurt, maar zeker toen wij er kwamen wonen. De moeders gingen met de kinderen naar de speeltuin. De kinderen speelden de hele middag en de moeders kletsen weer bij.”

Centrale plek van ontmoeting voor de wijk, al 57 jaar, is de speeltuin. De grootste speelgelegenheid van Doetinchem waarvan natuurlijk gezinnen uit de wijk lid zijn, maar ook gezinnen uit de rest van de stad (en zelfs daarbuiten). Voor veel Doetinchemmers is het begrip “Schöneveld” zelfs synoniem aan de speeltuin en niet de wijk. De speeltuinvereniging heeft overigens ook een sociaal-culturele functie.

Andere voorzieningen in de wijk zijn de supermarkt, cafetaria, de basisschool, praktijkschool Prakticon, de tandartspraktijk, de huisartsenpost, Annahoeve en woonzorgcentrum Schavenweide.

“De Spar heeft een belangrijke functie in de wijk. “Ik doe er niet mijn grote boodschappen want we hebben een uitkering, dat is niet te betalen. Maar voor een kleine vergeten boodschap is het ideaal.” De Annahoeve van Fatima (zorginstelling voor mensen met een verstandelijke beperking) en Schavenweide (verzorgingstehuis) zijn nieuwe ontmoetingsplekken in de wijk geworden, ontstaan door samenwerking tussen organisaties, vrijwilligers en bewoners van de wijk. Activiteiten als bloemschikken en kookavonden in de Annahoeve en ook activiteiten in Schavenweide bieden een divers aanbod voor de wijkbewoners. De modernisering van het verzorgingstehuis Schavenweide is in 2013 voltooid.

De basisschool Hogenkamp is gelijk met de wijk gebouwd en floreert nog steeds.
Tegenwoordig vinden ook ouders uit omliggende wijken de school geschikt voor hun kinderen.